

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut - Palvelukuvaus ja nykyinen toimintamalli

- Palvelutarpeen arviointi ja päätös asumispalveluista tehdään laaja-alaisen sote-keskuksen aikuisten sosiaalipalveluissa asiakkaan yksilölliseen palvelutarpeeseen perustuen. Asumispalvelu myönnetään Sosiaalihuoltolain 21 §:n perusteella.
- Tuettua asumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat tukea itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä. Tuetulla asumisella tarkoitetaan asumisen tukemista sosiaaliohjauksella tai muilla sosiaalipalveluilla, joko asiakkaan omaan kotiin (kotiin tukemisen työ) tai tuetun asumisen asumisyksikössä. Tuetussa asumisessa henkilökunta on paikalla pääasiassa päivisin.
- Yhteisöllistä asumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon, ohjausta ja tukea. Tavoitteena on asiakkaan itsenäinen selviytyminen ja tuen tarpeen päättymisen asiakkaan kanssa tavoitteeksi asetetun määräajan jälkeen. Yhteisöllisessä asumisessa henkilökunta on paikalla ja tavoitettavissa pääasiassa aamusta iltaan.
- Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa mielenterveys- ja päihdekuntoutujaa tuetaan päihteettömyydessä sekä ympäristöön integroitumisessa. Tavoitteena on itsenäisen elämänhallinnan tukeminen kuntoutuksella, joka perustuu verkostotyöhön ja yhteisöhoitoon. Ympäri vuorokautinen palveluasuminen on päihteetöntä ja toimintaa ohjaavat yhdessä sovitut säännöt. Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa henkilökunta on paikalla jatkuvasti.
- Asumispalveluita tuotetaan omassa palvelutuotannossa ja ostopalveluina. Oman tuotannon yksiköitä on kuusi neljällä eri paikkakunnalla (Kivijärvi, Viitasaari, Äänekoski, Jyväskylä).

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
<p>Kivijalka</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Asumisyksiköt
<p>Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Kotiin vietävät palvelut: kotiin tukemisen tiimit ja ostopalveluna liikkuva kotiin vietävä tuki
<p>Sähköiset palvelut</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Tällä hetkellä ei ole käytössä

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut – Toiminta lukuina

TUNNUSLUVUT, KÄYNNIT JA ASIAKKAAT

	Kotiin tukemisen tiimit	Tukiasuminen	Yhteisöllinen ja ympärivuorokautinen asuminen	Yhteensä
Asiakkaat / oma tuotanto, hlöä (osuus kokonaismäärästä)	250 (61%)	10 (5%)	87 (21%)	347 (34%)
Asiakkaat / ostopalvelut, hlöä (osuus kokonaismäärästä)	160 (39%)	180 (95%)	330 (79%)	670 (66%)
Yhteensä , hlö	410	190	417	1017

TUNNUSLUVUT, HENKILÖSTÖ

	Ohjaajat	Muut
Henkilöstö, htv	45	15

PALVELUKANAVAT	TUOTETTAVAT PALVELUT
Kivijalka 	<ul style="list-style-type: none"> Kivijalassa tukiasuminen, yhteisöllinen ja ympärivuorokautinen asuminen Oma tuotanto 28% asiakkaista kivijalassa, ostopalvelut 76% asiakkaista kivijalassa
Liikkuvat, jalkautuvat ja kotiin vietävät palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> Kotiin vietävät palvelut: oma tuotanto 72% asiakkaista, ostopalvelut 24% asiakkaista
Sähköiset palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> Ei ole vielä käytössä

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut – Palveluiden kehittämisen tavoitetilä

JÄRJESTÄMISEN LINJAUKSET

Järjestämisen linjaukset ohjaavat palveluiden kehittämisen suunnittelua, mm:

- Turvataan riittävä julkinen palvelutuotanto, joka toimii ja vastaa asukkaiden palvelutarpeeseen kaikissa olosuhteissa myös erityisryhmien asumisen tuen palveluissa.*

JÄRJESTÄMISEN LINJAUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tavoitteet palveluverkon uudistamiselle

- 1** Kotiin vietävien palveluiden lisäämisellä ehkäistään raskaampiin palveluihin siirtymistä
- 2** Oman palvelutuotannon lisääminen kivijalkapalveluna
- 3** Asumispalveluiden maakunnallinen ja asiakatarpeita vastaava kattavuus
- 4** Asunnottomuuden ehkäisy ja vähentäminen asumisen tuen palveluita ja erilaisia yksiköitä kehittämällä

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut – Perustelut muutosehdotuksille

	Nykyisen toiminnan haasteet ja tarpeet palveluverkon kehittämiseksi	Perustelut tavoitetilalle ja muutosehdotuksille
Asiakasnäkökulma (saatavuus, saavutettavuus, palvelutarve, palvelukanavat, toimintatavat) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Asiakkaiden palveluketjut ovat muotoutuneet vuoden aikana aiempaa sujuvammiksi sote-integraation myötä. Sosiaalityö ja terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut osallistuvat verkostotyöhön ja yhteiseen palvelutarpeen arvioon. ✓ Kuntoutumisen myötä asiakkasiirtymät takaisin omaan asuntoon kotiin tukemisen tiimin avulla ovat mahdollistuneet. ✓ Kotiin tukemisen tiimien työtä on pystytty laajentamaan 11 kunnan alueelle, vaikka resurssi onkin pieni. ✗ Oma palvelutuotanto kattaa vain pienen osan maakunnasta, keskittynyt neljälle paikkakunnalle. Ympäri vuorokautisia asumisyksiköjä vähän palvelutarpeeseen nähden. ✗ Asunnottomille erityisen vahvaa tukea tarvitseville asiakkaille ei ole saatavilla palvelutarpeeseen vastaavaa asumisen tuen palvelua. ✗ Erityisen vahvaa tukea tarvitseville nuorille aikuisille ei ole kohdennettua asumisen tuen palvelua. ✗ Sähköisten palveluiden käyttöönotto osana kotiin tukemisen tiimien työtä. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Asiakkaan tukeminen hänen omaan kotiinsa mahdollistaa yksilölliset asumisratkaisut. ✓ Kotiin tukeminen tuotetaan asiakkaalle lähipalveluna. ✓ Oman palvelutuotannon joustavuus ja palveluketjujen välinen toiminta. ✗ Kotiin tukemisen tiimien laajentaminen koko maakunnan kattavaksi toiminnaksi vaatii lisää henkilöstöresursseja. ✗ Kaikille asiakasryhmille ei ole tarjolla soveltuvaa asumispalvelua, edellyttää uusia asumisyksiköitä.
Henkilöstönäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö ✓ Henkilöstön liikkuvuus ja valmius työskennellä laajalla alueella, varsinkin kotiin tukemisen tiimeissä ✗ Paikalliset rekrytointihaasteet ✗ Pienten yksiköiden haavoittuvuus (poissaolojen sijaistarve, asukas- ja työntekijäturvallisuus) 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Uusien yksiköiden osalta ajateltava myös henkilöstön saatavuutta paikallisesti.
Tuottavuus- / kustannusnäkökulma 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Ostopalveluiden painotus 84% kivijalassa toteutuissa asumispalveluissa, jolloin kustannusten nousun ennakointi ja hillitseminen on haastavaa. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Oman toiminnan tarkoituksenmukainen lisääminen tuo hallittavuutta kustannuskehitykseen. ✓ Omien palveluiden joustavuus, palveluketjujen toimivuus palvelusta toiseen. ✗ Laajalla alueella liikkuvassa työssä henkilöstön matkakustannukset lisääntyvät.
Tilat 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kotiin tukemisen tiimien toiminta ei vaadi suuria tilainvestointeja, voidaan hyödyntää yhteiskäyttötiloja ✗ Vanhat, huonokuntoiset tilat 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tilatarve asunnottomille erityisen vahvaa tukea tarvitsevien asiakkaiden yksiköille. Lisäksi nuorten aikuisten yksiköille tilatarve. ✗ Uusien yksiköiden investointikustannukset.
Muut huomiot 		

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut – Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

Palveluiden kehittämisen ja toimipisteiden sijoittumisen periaatteet

- Kotiin tukemisen tiimien lisääminen, mikä mahdollistaa asiakkaan siirtymisen raskaammista palveluista kevyempiin kuntoutumisen edistyessä
- Oman tuotannon asumisyksiköitä lisätään asiakastarpeiden mukaisesti sinne, missä on suurimmat palvelutarpeet
- Puuttuviin palvelutarpeisiin vastaaminen (mm. asunnottomat, nuoret aikuiset)
- Kotiin tukemisen tiimien ja asumisyksiköiden maakunnallinen kattavuus
- Asumisyksiköiden ajanmukaiset ja toiminnallisesti hyvät tilat sekä asukkaille että henkilöstölle
- Sähköisten palveluiden hyödyntäminen kotiin tukemisen tiimeissä. Osa käynneistä voidaan toteuttaa etänä.